

ZNANOST, UPORABNA ZNANOST, RAZISKOVALNO IN RAZVOJNO DELO, INOVATIVNOST IN PODJETNIŠTVO

Vse besede v naslovu so poznane in vsak ve, kaj pomenijo. Večina tudi ve, da sta znanost in uporabna znanost povezani in da so povezani tudi raziskovalno in razvojno delo ter inovativnost. Le malo, vsaj pri nas, pa se ve, da bi morale biti za znanstvenike vse besede, navedene v naslovu, med seboj smiselno in tesno povezane.

In pri nas je med znanstveniki in raziskovalci prav ta težava. Pogosto od znanstvenikov slišimo, da se ne bodo ukvarjali z razvojnim ali raziskovalnim delom in še manj z inovativnostjo. Ko pa omenim podjetništvo, od te besede bežijo, ne samo znanstveniki, ampak tudi številni raziskovalci in inovatorji; predvsem tisti, ki delajo v javnih raziskovalnih zavodih.

Ko bomo v Sloveniji razumeli, da je treba vsa dejanja, ki spadajo v besede, navedene v naslovu, povezati in da je vsako znanstveno, razvojno in inovativno delo treba osmisliti s podjetništvom, bo prav gotovo situacija na tem področju mnogo bolj živa, zdrava in spodbudna za našo industrijo.

V Sloveniji se od časa do časa odpre razprava o financiranju znanosti. Tudi v zadnjem obdobju. Vsi, ki pišejo o tej problematiki, jamrajo, da je premalo denarja. Mogoče to drži, še posebno, če se primerjamo z drugimi državami ali pa pri nas na primer s kulturo, ki živi v primerjavi z znanostjo prav razkošno.

Nihče pa se, vsaj javno, ne spusti v način financiranja in v način porabe denarja, ki ga daje država za ta namen.

Mogoče imamo v naši državi na področju znanosti in raziskovalnega dela preveč javnih zavodov in programskih skupin. Obe navedeni skupini sta financirani »vnaprej«. Merila za pridobitev financiranja javnih zavodov in programskih skupin pa so le »znanstvena«, kot so objave v priznanih revijah, citiranost, indeks H in podobno. In prav v tem je največja težava. Če bi bila merila na primer razvojne rešitve in inovacije v podjetjih, ustanavljanje novih podjetij, ki bi delovala na trgu, potem bi bil ta obstoječi način financiranja povsem upravičen. V situaciji, kot jo ima-

mo, pa ti javni zavodi premalo naredijo za slovensko industrijo, za nove produkte in tehnologijo, ki bi bila konkurenčna na mednarodnem trgu.

Slovenska industrija pa predvsem na širšem strojniškem področju vedno bolj zaostaja za razvitim svetom. Kdor tega ne pozna, ne ve, ne razume in ne vidi, je slep.

Da bom bolje razumljen, bom konkreten. V novembru leta 2019 je bil v Frankfurtu sejem Formnext, na katerem so razstavljal podjetja, ki se ukvarjajo s 3D tehnikami izdelave orodij in izdelkov za različne namene, z laserskim tiskanjem, z WAAM-tehniko, z novimi materiali v obliki prahu in tanke žice in podobno, s stroji za 3D tehnike, z napravami za skeniranje in drugo. Vse to spada na področje orodjarstva in livarstva ter širšega strojniškega področja. Na tem sejmu med okoli 800 razstavljalci z različnih koncev sveta ni bilo niti enega podjetja, ustanove ali predstavnika iz Slovenije.

Letos januarja pa je bil v Nürnbergu sejem Euroguss, ki je poleg livarstva in orodjarstva pokrival podobne dejavnosti kot tiste, ki so bile na sejmu novembra v Frankfurtu. Na tem sejmu je bilo prisotnih okoli 800 podjetij, prav tako z različnih koncev sveta, in med njimi kar trinajst podjetij iz Slovenije, ki so razstavljal povsem samostojno. To je neverjetna in zelo spodbudna številka. Pohvala gre vsem našim podjetjem, ki se opogumijo in se podajo na mednarodno pot.

Če nekoliko analiziramo oba sejma, lahko zelo hitro ugotovimo, da je sejem Formnext novejši in da na njem razstavljaljo inovativna podjetja z inovativnimi tehnologijami, ki so v preteklosti vložila ogromna denarja in časa v razvoj in raziskave. Euroguss pa je sejem s klasičnimi strojniškimi tehnologijami, na katerem so ravno tako prikazane tudi nekatere nove tehnike in tehnologije, vendar ne tako intenzivno kot na Formnextu.

In v tem vidim težavo za Slovenijo, za njen razvoj in celo znanost. Zakaj na Formnextu ni slovenskih podjetij ali inštitucij? Zakaj na takšnem sejmu niso prisotni slovenski javni raziskovalni zavodi ali programske skupine? Odgovor je preprost: ker je to težko. Lažje je pisati članke, pridobiti zadosti citiranosti kot razvijati nove tehnike, nove stroje ali novo opremo.

In smo ponovno pri merilih za pridobitev javnega denarja za financiranje znanosti, ki so neprimerna in predvsem nespodbudna za sodelovanje z industrijo ali za razvijanje tržno zanimivih produktov.

Če bi javni raziskovalni zavodi živeli in delali v smislu povezovanja pomena besed, ki so navedena v naslovu, bi se prav gotovo mnogi od njih lahko predstavili tudi na Formnextu.

Janez Tušek